

Pădurile Austriei: între protecția mediului și societate pe acțiuni

Aurel Teușan

1. Avalanșele noului mileniu: un semnal de alarmă?

Pădurile Austriei se pot caracteriza printr-o serie de particularități, din care reproducem în continuare.

Acoperă aproximativ 47 % din supra-fața țării, ceea ce corespunde la aproape 4 milioane ha, mai mult de jumătate (60 %, respectiv 862.000 ha) fiind situate în Munții Alpi, de unde rezultă importanța acestor păduri în materie de protecție a mediului, fapt de care s-a ținut seama și printr-o lege promulgată în anul 1975.

Unele din pădurile cu funcții de protecție - în total 22 % - sunt gospodărite (tabelul 1), între altele cu scopul de a le tocni, deoarece nu toate corespund în mod satisfăcător cerințelor.

Pe de altă parte s-a dovedit că stabilitatea pădurilor degradate poate fi ameliorată printr-o gospodărire adecvată, ceea ce implică o rețea suficientă de drumuri forestiere. Se știe că nu toți versanții sunt ușor accesibili (fig. 1), iar rețeaua actuală de drumuri (10 m/ha) s-a dovedit insuficientă. Pădurile menționate mai sus se află, în marea lor majoritate, în posesia statului.

Suprafața împădurită crește anual

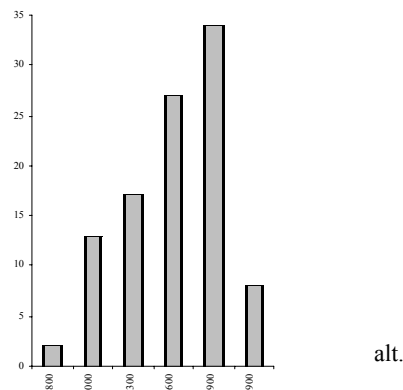

Fig. 1. Repartiția pădurilor de protecție în funcție de altitudine cu cca. 7700 ha.

Printre deficiențele constatate se pot enumera:

a. regenerarea naturală deficitară - aceasta reușește numai pe aproximativ 20 % din totalul arealelor prevăzute, cauzele fiind multiple, de exemplu impactul cervidelor, altitudinea, clima aspră, tratamente silvice inadecvate, etc.; demn de notat și faptul că pășunatul este practicat pe cca. 82 % din terenurile accesibile;

b. multe dintre arborete se află într-un stadiu de descompunere;

c. daunele cauzate de ungulate în seminișuri, cu urmarea că unele specii de amestec sunt pe cale de a eliminate. Una dintre acestea este bradul alb, a cărui importanță ecologică în pădurile montane a fost evidențiată de silvologi consacrați (Mayer, 1979);

d. peste o treime din arborete sunt labile;

e. structuri degradate - atât cercetările întreprinse, cât și experiențele făcute au dovedit rolul determinant pe care-l joacă arboretele optim structurate (amestecate, etajate, pluriene) în materie de stabilitate, care, la rândul lor, depind de vârsta arboritelor și de speciile forestiere.

2. Omul, măsura tuturor lucrurilor

Marea majoritate a pădurilor, anume 78%, reprezintă însă un factor economic. Acestea sunt și urmează să fie mai departe gestionate, pe cât se poate, într-un mod optimal, de unde necesitatea unei analize a fondului forestier, în primul rând sub aspect ecologic.

În acest context, nu se pot trece cu

ve-derea un studiu UNESCO, dus la bun sfârșit în cadrul unui așa numit MAB - proiect, inițiat și finanțat de către Academia Austriacă de Științe (Hemerobie Österreichischer Waldökosysteme).

După cum am specificat și în altă parte (Teușan, 1999), aceste proiecte confirmă ceea ce se știa din antichitate, și anume că omul este măsura tuturor lucrurilor, ceea ce este și cazul pădurilor din Austria. Întrebarea pusă, în ce măsură a modificat omul structura pădurilor virgine sau - spre a vorbi ca exegetul în teologie George Racoveanu - frumusețea cea dintâi. Ca bază de plecare s-a luat starea pădurilor (flora, fauna, structura) încă necălcate de picior de om, în măsura în care s-au mai găsit. Este vorba de ceea ce se numește potențialul stațiunii (tabelul 1).

Determinarea gradului de hemerobie, adică a impactului uman, implică nu numai ridicări pe teren, ci și o serie de expertize și calcule. Pe baza acestora se stabilesc nouă grade de abatere de la cele date de Dumnezeu, nouă categorii de denaturalizare. Spre a sim-

Tabelul 1. Asociațiile naturale din pădurile cu funcții de protecție

Tipul asociației forestiere	Arborete gospodărite	Arborete negospodărite
<i>Larix, Pinus cembra</i>	9%	15%
<i>Larix</i>	3%	3%
Molid (subalpin)	30%	25%
Molid (montan)	8%	5%
Molid – brad	8%	3%
Molid – brad – fag	28%	14%
Fag	4%	1%
Paltin	1%	2%
Paltin – frasin	2%	1%
Pin (<i>P. sylvestris</i>)	3%	3%
Arin (verde)	0%	6%
Pin montan (<i>P. mugo</i>)	0%	20%
Alte specii	4%	2%
Total	100%	100%

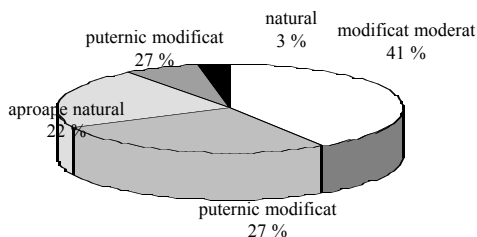

Fig. 2. Gradul de denaturalizare prin activitatea omenească în pădurile Austriei

plifică lucrurile, s-a stabilit următoarea clasificare cu privire la starea ecosistemelor forestiere: naturală, aproape naturală, modificată moderat, modificată puternic, artificială.

Din figura 2 rezultă două aspecte, și anume: Austria nu mai dispune decât de puține păduri naturale; însă, în majoritatea cazurilor (66 %), intervențiile umane nu au fost prea profunde.

În concluzie, fondul forestier reprezintă un bun exploatabil, ținându-se seama de cerințele unei gestionări durabile, ceea ce implică o orientare către o gospodărire pe baze ecologice.

3. Pădurile particulare: loc de muncă de prim ordin

Importanța pădurilor particulare reiese și din faptul că acestea figurează în fruntea listei în ceea ce privește locurile de muncă în silvicultură. Cu toate că în ultimii 15 ani acestea s-au

împuținat cu cca. 25 %, pădurile particulare au rămas mai departe pe locul întâi. Numai un exemplu: din cei 3.334 anagajați și funcționari silvici, la sfârșitul anului 1996 mai mult de 30 % își câștigau pâinea zilnică în pădurile particulare. Ceea ce nu-i de mirare, deoarece pădurile publice (ale satelor, comunelor) nu dețin decât 20 % din totalul suprafețelor împădurite, restul de 80 % fiind proprietăți particulare.

Statisticile oficiale disting trei categorii de proprietăți, și anume:

- pădurile statului (Bundesforste) - cu această ocazie specificăm că Austria este o federație de nouă state;
- întreprinderi silvice (Forstbetriebe), cu peste 200 ha;
- așa-numita "Mica pădure" (Kleinwald), sub 200 ha.

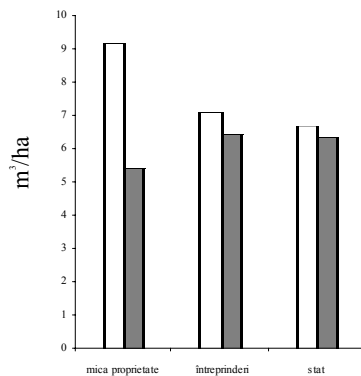
O recenzie a proprietăților forestiere cu suprafețe de peste un hectar a scos la iveală faptul că, în anul 1995, o majoritate covârșitoare (96,5 %) a acestora era în posesia unor persoane fizice, suprafața medie fiind de 9 ha. Totodată, s-a constatat că 2/3 din proprietățile menționate mai sus, dețineau o suprafață sub 5 ha.

În ceea ce privește numărul proprietăților cu suprafețe de peste 200 ha, acesta era de 562, în timp ce de suprafețe împădurite cu peste 500 ha dispuneau 190 de proprietari.

De notat faptul că în categoriile b) și c) sunt incluse nu numai pădurile particulare, în sensul strict al cuvântului, ci și cele comunale, bisericesti, ale per-

Tabelul 2. Drumuri forestiere accesibile pentru camioane și rezerve în lemn pe picior

Tip de proprietate	Metri drum forestier/ha	Rezerve m ³ /ha
Stat	36,9	310
Întreprinderi (peste 200 ha)	43,1	303
Mica pădure (sub 200 ha)	35,9	290

Fig. 3. Creșterea și tăierii în funcție de natura proprietății

soanelor juri-dice etc. Deosebirile dintre cele trei categorii de proprietăți nu sunt semnificative, ceea ce rezultă și din tabelul 2.

4. Perspectivele de viitor ale pădurilor particulare

O altă șansă a pădurilor sub 200 ha ("Mica pădure"), ca perspective de viitor, este relația favorabilă dintre creșteri și tăieri.

Din datele de mai sus rezultă că indiferent de natura proprietății, exploatarea a rămas sub posibilități, de situația cea mai favorabilă bucurându-se cele sub 200 ha întindere, unde nu au fost exploatare nici două treimi din posibilități.

Dar să nu uităm speciile forestiere. Se știe că în regiunile muntoase ale Austriei, partea leului revine molidului, o situație în acest sens prezentându-se în tabelul de mai jos.

5. Reversul medaliei

Din tabloul prezentat mai sus, s-ar putea desprinde imaginea unei Felix Austria, a unei Austrie fericite, cel puțin în domeniul pădurilor particulare. În realitate, multe dintre acestea sunt departe de ideal.

Iată numai câteva semne de întrebare. Primul, numărul crescând al proprietarilor dezinteresați, de unde sarcini suplimentare pentru ministerul de resort; e vorba de a găsi căi și mijloace eficiente în vederea promovării asociațiilor forestiere.

Apoi, proprietarii de păduri particulare sunt o minoritate fără influență politică, în același timp cresc pretențiile societății față de pădure. Drepturile de proprietate sunt din ce în ce mai scobite, mai ales prin prescripțiile referitoare la protecția naturii.

Alte probleme: eco-certificarea, apoi lipsa unor date statistice la proprietatea particulară din Austria, mai ales în ceea ce privește proprietățile mărunte - cu o suprafață mai mică de un ha - aici intrând și cele mai mari, aparținând unor persoane juridice; datele statistice disponibile - ridicate în cadrul unor obiective reprezentative, sunt mărginite, cu alte cuvinte, valabilitatea lor este relativă.

În rezumat, putem spune că mica proprietate forestieră necesită încă multe ameliorări. Rămâne de văzut în ce măsură actuala organizare a pădurilor statului va corespunde așteptărilor.

6. Pădurile statului: concurent sau partener? întregii administrații.

Așa numitele Österreichische Bundes-forste, pădurile statului, au fost create prin lege în anul 1925, fiind în primul rând proprietățile fostei monarhii și a fondurilor religioase. În decursul ultimelor decenii, s-au făcut câteva reforme, vizându-se diminuarea cheltuielilor administrative prin reducerea personalului. Rezultatele puțin satisfăcătoare, împreună cu suflul privatizării, care a cuprins unele țări din apusul Europei, au dus și în Austria la transformarea administrației sus-numitelor păduri într-o societate pe acțiuni (Öbf AG), deci la o privatizare, aceasta cu începere din ianuarie 1997. Ținem să precizăm că pădurile rămân în continuare în proprietatea statului. Acțiunea a fost pregătită în mod sistematic, promotorul ei fiind inginerul Richard H. Ramsauer, amănuntele fiind descrise în cadrul unui colocviu la universitatea din Freiburg, la 15 iunie 1999. Este vorba de o măsură radicală, urmărită cu mult interes și scepticism și de Germania unde, de altfel ca și în Austria, fiecare land este independent în domeniul silviculturii. Cert este însă faptul că universitatea din Freiburg - Germania a conferit sus-numitului inginer premiul ABETZ, dotat cu 5000 Euro pentru merite în domeniul pădurilor particulare.

Reamintim, în acest context, că problema privatizării pădurilor statului a fost obiectul multor dezbateri și publicații. Majoritatea slujitorilor pădurii înclină spre o modernizare a administrației fără a trece la o privatizare. După un alt studiu⁴ privatizarea pădurilor nu i de conceput în cadrul unei reforme a

Bibliografie

- Mayer, H., 1979. Zur waldbaulichen Bedeutung der Tanne im mitteleuropäischen Bergwald. Der Forst - und Holzwirt, nr. 16.
- Teusan, A., 1999. Programul "MAB", turismul, omenia si omul. Padurea noastra, nr. 415/06.
- Ramsauer, R.H., 1999. Die Forst-AG- Österreichs Organisation der Staatsforste für das beginnende Jahrtausend. Forst und Holz, 19.
- Rümler, R., 1999. Privatisierung der Landesforstverwaltung: Konsequenz aktueller Konzepte der Verwaltungsmodernisierung -Magister-arbeit. Deutsche Hochschule für Verwaltung-wissenschaften, Speyer, 57 p.

Autorul. Dr. rer. nat. Aurel Teușan, Forst-Chemie, D-7822 Ettenheim. Poate fi contactat prin intermediul redacției.